

CSALI CSÖPP

1965

NAPTÁR

JANUÁR

Petike sítalpon,
Kati korcsolyán,
Misi meg – hipp-hopp –
száll-suhan a szánon,
csak én vagyok
szomorú,
bruhuhu,
magamat szánom:
túl sokat fecsegtem
délután,
s mire észrevettem,
befagyott a szám.

FEBRUÁR

Cini-cini-cinke
ideszáll, odaszáll,
eledelt könyörög,
morzsát vár.

Kati-Peti-Miska
morzsát szór
odakinn.
– Köszönöm
gyerekek,
cini-cini-cinn.

MÁRCIUS

Tízetre feleltem,
édesanya,
virágot is vettem,
édesanya,
csókot is hoztam,
nem vettem, nem loptam,
tessék, itt van,
édesanya,
s mivel nagyon gazdag vagyok,
egy zsák kacagást is adok,
ne búsulj soha!

ÁPRILIS

Csurran a víz,
pittyeg a csíz.

– Hótakaró, takarodj!
– Hóvirág, szaporodj!

Üzeni:

Április.

MÁJUS

Pirosodj, rózsza,
 ünnep van,
libbenj, lobogó,
 szállj, dallam!

Május, mi a szép
 tebenned?
Sok piros gyerekarca
 a legszebb.

JÚNIUS

Misi rágja ceruzáját,
 hihihi, hahaha,
onnan szopja tudományát
 a buta, a buta.
Aztán eszébe jut az is,
hogy van neki kobakja is,
reácsap a homlokára,
 hihihi, hahaha,
indulhat már a vizsgára –
 nem is olyan ostoba!

JÚLIUS

Mennyi rengeteg ember!
pirosak, barnák,
szétszedik a tenger
minden habját;

hullámzik a nagy víz,
sustorog,
éget a pad, éget
a homok;
s Kati kiflijéből
halacsákák
rendeznek kiadós
uzsonnát.

AUGUSZTUS

Ezer nyakkendőt
cibál a szellő,
ni csak, apa vállán
Petike is eljő,
kezeből galamb száll
fellegekig –

húsz év múlva a rakéta
ezerszerte magasabbra
röpíti Petit!

SZEPTEMBER

Kinek nincs törlőgumija,
kér az elefánttól!
Liba-liba-libuskám,
kellene egy lúdtoll!
Tintát ad a
tintahal,
– gyerünk gyorsan az órára,
s kolbász nőjön az orrára,
ki nem tanul jobban,
mint tavaly!

OKTÓBER

Volt egy darázs, duruzsolt,
rege, róka, rejtem,
erős vitéz darázs volt,
rege, róka, rejtem,
csónakocskát készített,
rege, róka, rejtem,
mustfengeren evezett,
rege, róka, rejtem,
de a csónak fölborult,
rege, róka, rejtem,
darazsunk a mustba hullt,
rege, róka, rejtem,
ám csöppet sem ijedt meg,
rege, róka, rejtem,
kihörpölte a tengert,
rege, róka, rejtem.

NOVEMBER

Szürke az ég,
csípnek a szelek –
Hova-hova mennek
a gyerekek?
Moziba mennek.

Pereg a film:
a Vörös Téren
beszél Lenin –
ez meg Leningrád
híres hajója,
az Auróra...

DECEMBER

Vágja a havat,
fut a szán, fut a szán,
lepottyantam róla,
magam is futok ám.

Várj meg, várj meg,
Télapó szánja,
hadd utazzam én is
Meseországba!

MONDOGATÓK

Taligás Áron
elakadt a sáron,
odaszalad Ádám,
kiviszi a hátán.

Sáros a taliga,
csudanagy a galiba,
Áron piszmog,
szedi le a piszkot.

Nézegeti Ádám,
kacag a barátján,
halkan odaszól:
– Áron, aluszol?

Áron mérges,
kapkod a kerékhez,
hosszú lábán
tovaszalad Ádám.

*

Becskereki Aladár
a küszöbön kajabál,
Bikacsöki Kajetán
szeme szikrát hajagál.

Betörött a kirakat,
Aladár, húzd ki magad!
Fejeden ez vaj-e tán?
Te se izélj, Kajetán.

*

Szép lány, csúf lány
nő, mint a burján,
s aki veszi szívesen:
a legény is megterem.

*

Baktat Pókné,
buggyan a hólé,
hólé buggyan
sok kicsi lyukban –
– Baj lesz, Pókné,
elnyeli a hólé!

*

Duda Dani megy-megy,
megy az úton,
követi tipegve
pici húgom,
Kara Kati baktat
föl a hegyre,
hogy tetejéről
sose megy le.

Macska Miska
ballag utánuk,
Lusta Pista
fogja ruhájuk,
két-két kicsi kacsa
két szélről
tottyán szomorún,
sose ér föl.

*

Bice-bóca
kis kabóca,
hova, merre
fűvön át, rögön át, hangyabolyon át?
Vak felhőben
villám dörren,
s már esengve
rínak a szélben tipegő topolyák.

*

- Hogy van, hogy van, Feketerigóné!
- Köszönöm, köszönöm, Sárgarigóné!

- Hall illet! Elmegy a férjem elébb,
a megszólít egy hímveréb!

- El sem hinném, Sárgarigóné!
- De bizisten így volt, Feketerigóné!

*

Táncol a sárga,
nyekereg a kék,
brummog a barna,
megered az ég.

Vicsorog a rozsdás,
lobog a piros,
fenyeget a fekete,
kikap, aki rossz.

*

A pohár mosolyog,
a vödör pityereg;
reáriad a pohár;
– Ne ríj, te gyerek!

*

Huss el, huss el, csúnya zivatar!
felhőszárnyon tűnj tova már!
Napanyó, napanyó sugaraival
termővé csókol, tavaszi határ.

VAKÁCIÓ

Ó:

hátral kezdődik a szó.

IÓ:

most jön még csak, ami jó!

CIÓ:

örömből nagy porció!

ÁCIÓ:

van ám benne ráció!

KÁCIÓ:

játszik minden náció!

AKÁCIÓ:

az utolsó stáció,

halihó

itt van a

VAKÁCIÓ!

MÁJUSI ZÁPOR

Szél, szél

eregeti-teregeti a felhőt,

ha csepereg, el is ered,

fut a gyerek, a felnőtt,

Peti kakas a szemeten bokázik,

Kati baba pityeredik, elázik –

szél, szél

tereli a, tovaviszi a felhőt,

Kati babát

Peti kakas hazaviszi, ha felbőg,

csillog a friss fű,

hunyorog a nap,

s Peti kakas, Kati baba pillanat alatt

a szobába szalad.

JÁTSZÓTÉR

Új házak közt
fütyül a,
fütyül a
szél,
új házak közt
épül a
játsszó-
tér,

míg a tavasz ideér,
kész van a játszótér,
gurul a labda,
gurul a labdánk,
gurul utána a szél.

ÁPRILIS

Bolondos az
április:
hideg is meg
meleg is.
Becsap minden
gyereket,
ki az utcán
tekereg.

SZÜRET

Elmos a must most
minden mást,
nehogy elmosson,
magadat elásd!

ŐSZ

Diót vernek,
szőlőt szüretelnek,
zsákok, hordók
telistele telnek,
krumplinak ásnak
mély-mély vermet,
esztendőig eheti
minden gyermek!

ERDŐN-RÉTEN

Erdőn-réten
visz az út, megy az út,
hajnal füttyög,
– mozgás, frissen,
ne aludj, ne aludj!
Délben pihenünk,
sátrat verünk este,
tűz lobog, zene szól,
sűrű csillagok alól
száll a dalunk messze.

KÖZHÍRRÉ TÉTETIK

Közhírré tétetik:
a szüret megkezdetik,
mindenki meghívatik,
 aki dolgos,
 aki dalos,
menjen a munka,
szálljon az ének.
 Jöjjetek a
 szőlőhegyre,
 fiúk – lányok,
 ifjak – vének.

Szép a szőlő, jó a szőlő,
s jövő évre – láss csodát –
ebből vesz majd teherkocsit
a gyarapvó gazdaság.

MUST

Csonnam a must,
hejhó,
kortyol Panni,
Ferkó,
megkóstolja
Bodri is:
– Brr, csak jobb a
tisztá víz.

ZENG A VÖLGY

Zeng a völgy,
peng a hegy.
Szőlőfürtök csilingelnek,
zeng a völgy,
peng a hegy,
szüretel most felnőtt gyermek;
– nézd csak, itt egy
szalmakalap,
s Julika a
kalap alatt,
mellette egy
napernyő,
– ki tartja más,
mint Ernő.
Délelőtt,
délután
szedik a szőlőt
szaporán.

NYELVTÖRŐK

Csupa csöpp, csali csöpp,
csak ide csöpörög.

Csípd csak meg,
csapd csak meg,
vacsorára edd csak meg!

Csönd	holt
csöng,	hold
gong	falt
kong,	volt,
szél	húr
sír,	hull,
haj	gond
hal,	dong.

Egy meggy –
megmegy,
két meggy –
kétkedj,
három meggy –
fáról szedj,

négy meggy –
ébredj,
öt meggy –
jön-megy
hat meggy –
zabhegy,
hét meggy –
lépkedj,

nyolc meggy –
fogj meg,
kilenc meggy –
ki ne szedj,
tíz meggy –
csípd meg!

ÚJÉVI MONDÓKA

Januárban jóreménység,
februárban friss fehérség.

Március,
hóból-fagyból már kifuss!

Április,
engemet ne bolondíts!

Nyájas május,
mosolyogj,

bontsd ki virág-
lobogód!

Június ha lángol,
áll a nyári tábor.

Júliusban, júliusban
nincs már búza aratatlan.

Augusztusi nap alatt
ünneplő tömeg halad.
Augusztusi kék egek,
köszöntsétek
fölszabadult
népemet!

Szelíd szeptember hava –
kezdődik az iskola.

Októberben zeng a hegy,
ki-ki szüretelni megy.

Novemberi nagy napom,
ünneplünk, forradalom!

December deresen dörmög,
kezed fázik, fűvod körmöd –
de mégis ő hozta meg
szívünkbe a meleget –
millió torok kiált:
– Éljen a köztársaság!

ÚJ ÉV KÜSZÖBÉN

(A szín közepén hatalmas télifa. Előtte áll
Óesztendő: fehér bajuszos-szakállas apó.)

Óesztendő: Kérdezitek, gyerekek:
ki itt ez a jó öreg?
Bajszom-szakállam fehér,

rokonom lett már a tél;
utolsó öröme annak,
aki vissza sose tér:
ha meglátja még, míg él,
kisedeként bár, a jövőt –
(*kikiált az ajtón*)
– Jösszte be, öcskös!

(*Csengőhang kívülről:*)

– Jövök!

(*Az óra éjjéli ül. Belép Újesztendő, ragyogó
szemű, pionír nyakkendőös kisfiú.*)

Óesztendő: Hadd szorítsam meg kezed!
Időm lejárt, sietek.
Látom, helyre kis legény
vagy, nem is féltelek én,
megértjük egymást mi ketten:
fejezd be, mit én elkezdtem,
minden percet jól kihasználj,
dolgozz keményen, s vigadjál
ha annak van ideje –
s ne lustálkodj sohase;
mit kívánhatnék tenéked?
kedvet, erőt, egészséget,
bort, búzát, békességet.
Ám mielőtt itt hagynálak,
mutassam be néked, várj csak,
ezt a díszes társaságot:
(*belődulnak a gyerekek*)
pionírok, iskolások –
legtöbb rendes – olyik vásott,
no, te majd megneveled,
mert hiszen a gyerekek
alapjában véve jók –
egyszerű ez, nem titok:
szeretni kell őket. –

Most hát

ők következnek: mutassák
meg, ki mit tud, ki mit tud –
– rajta, fiúk-lányok, lássuk!

(Egy kisfiú oldalt áll, kezében lepkegyűjtemény.)

Kisfiú: No, én mondjuk, ide állok.
Gyerünk, természetbarátok!

(Néhány gyerek mellé áll, kezükben a köri tevékenység tárgyai.)

Egy kislány *(fényképezőgéppel)*:
Felnőtt, gyermek, gyár és erdő –
van foltoznivaló, jó sok!
Lencsénk szépséget kutat föl –
– Ide hozzám, kis fotósok!
(Köré gyűlnek néhányan, mint fönt.)

Egy kisfiú *(amatőr rádióvevőkészülékkel)*:
Beszélünk a csillagokkal
Gagarin hullámhosszán –
kezdhetjük, kis technikusok,
jertek hát ide hozzám!
(Köré gyűlnek, m. f.)

Egy kisfiú a természetbarátok köréből:
Hegyen-völgyön kirándulni
s játszva tanulni be jó!
Fa lombjain, hangyabolyban
mennyi új látnivaló!
Mennyi erő, mennyi szépség
vár reánk, hogy fölfedezzük,
s leigázzván, jobban éljünk –
ezért küzd mindenki együtt.
Ha felnövök útra kelek,
várnak a távoli partok,
elmegeyek, mint Racoviță,
kutatni a Déli Sarkot!

A fényképezőgépes kislány:
Én pedig majd veled tartok!
Fényképezőgépet viszek,
s lekapom a pingvineket!

A rádiós kislemez:

Déli sarki expedíció?
No, ez éppen nekem való!
Rádiósra szükségetek
lesz – majd el ne feledjétek!

Óesztendő (*Újévhez*):

Látod, nem aggódok érted.
Nézd meg ezt a gyereknépet:
hogyan tanulnak, lelkesednek!
Szinte újra volna kedved
gyermekként kezdeni ma –
nem álom ez, de valóság:
épül benned, boldog ország,
már a tervezett csoda!

Egy kislemez: Bizony, jó gyermeknek lenni,
és boldogan tanulunk ma,
s ha a tanulással végzünk,
vár a hazafias munka.
Fölkerekedünk vidáman,
csoportunk jár házról házra,
gyűjtjük a sok ócskaságot,
és elküldjük mind a gyárba.

Újév: Nagyon örülök, hogy így van –
de, mégis, egy bökkenő:
minden gyermek ilyen rendes?
Nincs iskolakerülő?
Hát szemtelen, lusta, gögös?
Ilyen nincs már? Nem hiszem.

Óesztendő (*fejét vakarja*):

Igazad van, kis barátom.
– Hej, gyerekek, figyelem!
Merre bujkálsz, lusta Pista?
Ha van merszed, jér elő!

(*súgva Újévnek*):

Olykor a megszegyenítés
is hatásos nevelő.

(Fennhangon):

Gyere te is, Dinu öcskös!
Jól tanulsz te, jó fejed
lenne, csak nagyon is önző:
nem segítenél senkinek.
Te meg, Árpí, mért bújsz el ott?
Te faricskálod a padot!
S Pál cimborád mit művel?
Tanárokkal felesel?
Jertek elő! S annyit mondok:
jobb lesz, hogyha megváltoztok!
(Kis szünet nem jelentkezik senki.)
No, ugye, nincs merszetek?
keserű pohár a szégyen!
No, de nem akadunk meg
ilyen apró semmiségen.

(Tapsol.)

Színjátészó kör, ide hát,
lássuk a komédiát!

(Bejönnek a színjátészók, mindenféle tarka jelmezben.)

Egy gyerek a színjátészó körből:

Én vagyok a lusta Pista –
de hát mért is volnék lusta?
Igazán sokat tanulok,
s minden körnek tagja vagyok.
(Odalép a természetbarátokhoz.)
Kedves természetbarátok!
hozzátok tartozom én,
nézzétek meg: nevem ott áll
a névsor legelején!

Kisfiú a természetbarátok köréből *(nézi a névsort):*

Csakugyan, te lusta Pista!
Föl vagy írva legfölülre –
no de mondd meg igazából:
hányszor jöttél el a körbe?

Hangok a természetbarátok köréből:

– Én nem láttam!
– Én se bizony!
– Tag vagy te – de csak papíron!

Lusta Pista (*a fotósokhoz lép*):

Imádom a fényképezést!
Be is iratkoztam, persze!
Kérdezzétek a felelőst –
tagadja le, ha van mersze!

Fényképezőgépes kislány:

Csakugyan, te lusta Pista:
föl vagy írva legfölülre –
no de mondd meg igazából:
hányszor jöttél el a körbe?

Hangok a körből:

– Én nem láttam!
– Én se bizony!
– Tag vagy te – de csak papíron!

Lusta Pista (*a kis technikusokhoz lép*):

A technika mily csodás!
Ide iratkoztam, persze!
Kérjétek a felelőst –
tagadja le, ha van mersze!

Rádiós kisfiú:

Csakugyan, te lusta Pista:
Föl vagy írva legfölülre –
no de mondd meg igazából:
hányszor jöttél el a körbe?

Hangok a körből:

– Én nem láttam!
– Én se bizony!
– Tag vagy te – de csak papíron!

Óesztendő: Lám, ilyen a lusta Pista:

lusta, csalárd és hamis.
Mossátok meg a fejét jól –
aztán segítsétek is.

Egy kisfiú a színjátészó körből:

Én vagyok a Dinu gyerek,
úgy tanulok, mint a pinty,

csoportelnök is vagyok –
Dinunak biz párja nincs!

Egy gyermek:

Ez aztán a csoportelnök!
Összejövetelre hívod
a csoportot – s amíg beszélsz,
alusznak a pionírok!
Csak szónokolsz órák hosszat!

Dinu: Megbírálom én a rosszat,
a jóra is rámutatok:
így kell tenni, kövessétek!
Fölsorolok, kimutatok...

Másik gyerek (*közbekiált*):
Kár, hogy nincsen benne élet...

Harmadik gyerek:
Nincsen íze, nincsen szaga –
elnök vagy te? Bürokrata!
(*Két kisleány a színjátászó körből.*)

Első: Én vagyok a bicskás Árpí,
padot szoktam farigcsálni.

Második: Szentelen Pál a nevem,
az is vagyok: szentelen.

Egy kislány:
Szégyellj magad, Árpí! Mondd:
így óvod a közvagyon?
Majd beszélünk a fejeddel!

Egy kisleány:
Te meg Pali, ne feledd el:
szégyelljük magunk miattad!
ló lesz végre megjegyezni:
ha ily szentelen maradsz,
nem áll szóba veled senki!

Óesztendő *(Újévhez):*

Reád vár a föladat!
Intézd jól a dolgokat:
aki rossz volt, megjavuljon
és hibáiból tanuljon!

Újév: Bíz csak rám!
– Nos, gyerekek,
hogy új évbe léptetek:
engem megbecsüljete!
Ki nem tanul, nem dolgozik,
annak többé nincs helye itt!
Aki jó volt, még jobb legyen,
aki rossz volt – milyen szégyen! –
biztosan meg fog javulni
jövő évben!

Óesztendő: Búcsúzom hát. Végül is
mit kívánhatnék tenéked?
Kedvet, erőt, egészséget,
bort, búzát, békességet.
Légy serény! – Kezed alatt
épüljön fel az öröm!
Legyél büszke, szép, szabad.
És – jó munkát!

Újév: Köszönöm.